

Rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě ze dne 23.03.1962, sp. zn. 13 Co 315/60, ECLI:CZ:KSOS:1962:13.CO.315.1960.1

Číslo: 38/1962

Právní věta: Do pravomoci soudů nenáleží přezkoumávat rozhodnutí orgánů družstva o vzniku a zániku členství, tj. člen JZD se nemůže u soudu domáhat vyslovení neplatnosti takového rozhodnutí, popř. určení, že tu je (resp. že tu není) zemědělsko družstevně právní poměr. Nejde tu o občanskou věc právní ve smyslu § 3 o. s. ř., a protože ani jiný zákon tyto věci do pravomoci obecných soudů neodkazuje, není pravomoc obecných soudů dána. V těch případech, kdy pravomoc soudů není dána, může člen JZD žádat pomoc MNV. Při vzniku pracovního poměru zaměstnaneckého bývalého člena JZD musí být splněny hmotně právní podmínky, stanovené v platných právních předpisech.

Soud: Krajský soud v Ostravě

Datum rozhodnutí: 23.03.1962

Spisová značka: 13 Co 315/60

Číslo rozhodnutí: 38

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Člen družstva, Jednotná zemědělská družstva, Řízení před soudem

Předpisy: 142/1950 Sb. § 3

čl. 15

čl. 9

§ 70 49/1959 Sb. 49/1961 Ú. l.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 38/1962 sb. rozh.

Do pravomoci soudů nenáleží přezkoumávat rozhodnutí orgánů družstva o vzniku a zániku členství, tj. člen JZD se nemůže u soudu domáhat vyslovení neplatnosti takového rozhodnutí, popř. určení, že tu je (resp. že tu není) zemědělsko družstevně právní poměr. Nejde tu o občanskou věc právní ve smyslu § 3 o. s. ř., a protože ani jiný zákon tyto věci do pravomoci obecných soudů neodkazuje, není pravomoc obecných soudů dána. Soud by si o této otázce mohl učinit úsudek, jen pokud by šlo o předběžnou otázku podle § 70 o. s. ř.

V těch případech, kdy pravomoc soudů není dána, může člen JZD (uchazeč o členství JZD) zásadně žádat pomoc MNV (srov. vl. usn. z 24. 1. 1962 č. 52, uveř. v částce 2 Sbírky směrnic pro národní výbory z r. 1962 a vl. nař. č. 11/1962 Sb.).

Při vzniku pracovního poměru zaměstnaneckého bývalého člena JZD musí být splněny hmotně právní podmínky, stanovené v platných právních předpisech (vyjádření MNV o tom, zda doporučuje, aby bývalý člen JZD vstoupil do nového pracovního poměru zaměstnaneckého, souhlas ONV podle § 13 odst. 1 dekretu č. 88/1945 Sb.)

(Rozhodnutí krajského soudu v Ostravě z 23. března 1962, 13 Co 315/60)

Žalobce se domáhal žalobou podle § 406 o. s. ř. určení, že jeho členství k žalovanému JZD zaniklo.

Okresní soud v Šumperku žalobu odmítl podle § 57 odst. 1 písm. b) o. s. ř.

Krajský soud v Ostravě rozhodnutí soudu prvního soudu potvrdil.

Z odůvodnění:

Právní poměr členů JZD se řídí zemědělskodružstevně právními předpisy (zák. č. 49/1959 Sb., Vzorovými stanovami, pracovními řády a jednacími rády družstev); obecné předpisy platí jen tehdy, nestanoví-li předpisy práva zemědělskodružstevního jinak.

Družstevně právními předpisy je upravena také otázka vzniku a zániku právního poměru člena JZD (srov. čl. 9 - 15 Vzorových stanov).

Podle těchto ustanovení vyžaduje se pro vznik členství zvláštní forma, a to podání písemné přihlášky, návrh představenstva a její přijetí příslušným orgánem družstva, tj. členskou schůzí (čl. 9 Vzorových stanov). Také o zániku členství dohodou nebo vyloučení rozhodující družstevní orgány (čl. 15 a 27 Vzorových stanov).

Do pravomoci soudů nenáleží přezkoumávat rozhodnutí orgánu družstva o vzniku a zániku členství, tj. člen JZD se nemůže u soudu domáhat vyslovení neplatnosti takového rozhodnutí, popř. určení že je tu (popř. že tu není) družstevně právní poměr. Nejde tu o občanskou věc právní ve smyslu § 3 o. s. ř., a protože ani jiný zákon tyto věci do pravomoci obecných soudů neodkazuje, není pravomoc obecných soudů dána. Soud by si o této otázce mohl učinit úsudek, jen pokud by šlo o předběžnou otázku podle § 70 o. s. ř. Tak by tomu bylo např. v případě, že by člen družstva žaloval o zaplacení odměny za práci nebo odškodnění za pracovní úraz; rozhodování o těchto nárocích patří ovšem do pravomoci soudů.

Návrh na zahájení soudního řízení, jehož předmětem by byla existence či neexistence členství v JZD, musí soud odmítnout, a kdyby již jednal v této věci, musel by dosavadní řízení a rozhodnutí snad již vynesené zrušit (§ 57 o. s. ř.). K těmto závadám musí soud přihlížet z úřední povinnosti v každém období řízení (§ 57 odst. 1 o. s. ř.) a neplatí a nemohlo by se používat ustanovení § 184 odst. 1 věty druhé o. s. ř., i kdyby snad rozhodnutí ve věci bylo správné; vada řízení zde spočívá již v tom, že řízení v těchto případech nemělo být vůbec konáno.

V těch případech, kdy pravomoc soudů není dána, může člen JZD (uchazeč o členství JZD) zásadně žádat pomoc MNV (srov. usnesení vlády z 24. 1. 1962 č. 52, o prohloubení organizace řízení zemědělství národními výbory, uvěř. v částce 2 Sbírky směrnic pro národní výbory v r. 1962 a vl. nař. č. 11/1962 Sb.). Tak např. uchazeč o členství v JZD, který byl bezdůvodně odmítnut, může podat stížnost národnímu výboru, který však nemá právo zrušit nebo změnit rozhodnutí členské schůze; národní výbor může jen doporučit JZD, aby o přijetí uchazeče nově rozhodlo. Pro případy vyloučení člena JZD má v tom směru výslovné ustanovení v čl. 15 odst. 5 VS, podle něhož MNV přezkoumává na požádání vyloučeného družstevníka usnesení členské schůze o vyloučení; v odůvodněných případech doporučí družstvu, aby členská schůze případ znovu projednala a rozhodla.

Žalobce se domáhal určení, že jeho členství k žalovanému JZD zaniklo z toho důvodu, aby mohl jinde pracovat v pracovním poměru zaměstnaneckém. V tom směru je ovšem třeba uvést, že v případě, že člen JZD chce vstoupit do nového pracovního poměru zaměstnaneckého, musí být splněny tyto podmínky:

1. platný zánik členství podle čl. 15 Vzorových stanov;
2. vyjádření MNV o tom, zda doporučuje, aby bývalý člen JZD vstoupil do nového pracovního poměru zaměstnaneckého (srov. vl. nař. č. 39/1952 Sb., oběžník býv. min. prac. sil č. 529/52 bod 12);
3. převodka ONV příslušného podle místa dosavadního pracoviště (tj. podle sídla JZD), jde-li o nástup nového zaměstnání mimo obvod tohoto ONV; (§ 14 dekr. 88/1945 Sb., oběžník min. prac. sil č. 127/I/55);
4. souhlas ONV příslušného podle místa nového pracoviště se sjednáním nového pracovního poměru zaměstnaneckého podle § 13 dekr. č. 88/1945 Sb. (jde-li o zaměstnání v obvodu téhož ONV, vyžaduje se jen udělení souhlasu tohoto ONV podle § 13 dekr. č. 88/1945 Sb.).

MNV nedoporučí sjednání nového pracovního poměru zaměstnaneckého člena JZD zejména JZD v tom případě, nemá-li JZD za něj náhradu. Stanovisko MNV vezme tu ONV v úvahu (srov. bod 12 pokynů býv. min. prac. sil, oběžník č. 529/52). Takový pracovník musí zůstat nadále v JZD (srov. čl. 6 odst. 4 instrukce min. zem. č. 65/1956 Sbírky instrukcí, kterého je třeba použít analogicky z nedostatku jiného speciálního předpisu); podle okolností konkrétního případu může mu být doporučeno, aby nastoupil práci ve strojní a traktorové stanici anebo ve Státních statcích a zůstal tak zachován zemědělství.

Shora uvedené omezení platí ovšem jen v případech, že člen JZD má nastoupit do nového pracovního poměru zaměstnaneckého. Člen JZD, který chce pracovat nadále v jiném JZD, nepotřebuje ani vyjádření MNV, ani souhlas ONV; stačí jen doklad o tom, že došlo k platnému zániku jeho členského poměru.

Z toho, co bylo shora uvedeno, tedy plyne, že se žalobce domáhal v žalobě nároku, o němž není soud oprávněn rozhodovat. Proto nezbylo, než rozhodnutí soudu prvního stupně o odmítnutí jeho žaloby potvrdit.